

mgr inż. STANISŁAW B. K.
Dyrektor ZMP "MERA-BŁONIE"

KIERUNKI ROZWOJU PRODUKCJI W ZAKŁADACH MECHANICZNO- PRECYZYJNYCH "MERA-BŁONIE"

Zakłady Mechaniczno-Precyzyjne MERA-BŁONIE utworzone zostały 12 stycznia 1953 r. Zlokalizowano je na terenie dawnej Fabryki Zapalek. Był to Zakład bez wyraźnego, określonego profilu produkcyjnego. Jego produkcją stanowił sprzęt dla przemysłu motoryzacyjnego /do samochodów i motocykli/ oraz drobne mechanizmy dla przemysłu precyzyjnego, stanowiące produkcję kooperacyjną.

Równocześnie z uruchamianiem produkcji poszczególnych asortymentów w przedsiębiorstwie realizowane były prace przy budowie hali Wydziału Obróbki Mechanicznej wraz z budynkiem zaplecza technicznego oraz kotłowni.

Niezależnie od zrealizowanych zadań inwestycyjno-budowlanych, dla uruchomienia pierwszej produkcji wyrobów zakupiono i zamontowano wszystkie niezbędne maszyny i urządzenia.

Początkowo w Zakładzie produkowano sprzęt motoryzacyjny w postaci:

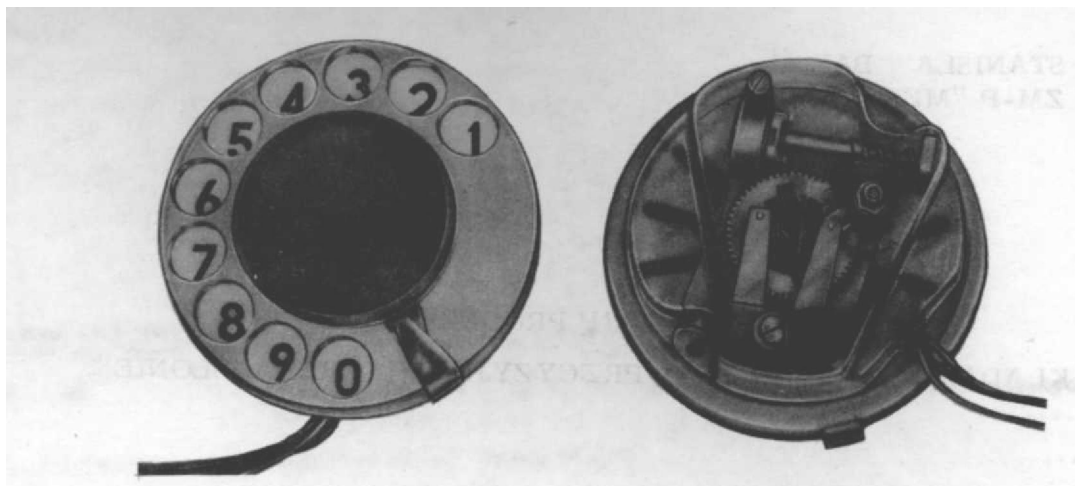
- szybkościomierzy do pojazdów jednośladowych,
- napędów motocyklowych,
- wałów samochodowych, itp.

Jednocześnie przygotowywano nowe założenia rozwoju Przedsiębiorstwa obejmujące jego dalszą rozbudowę i uruchomienie produkcji nowych wyrobów, w tym produkcji zegarka narciarskiego na licencji radzieckiej.

W latach 1955-60 realizowane były zadania inwestycyjne jak oddanie do użytku następujących obiektów produkcyjnych: budynku Wydziału Narzędziowni, Głównego Energetyka i Wydziału Remontowego, budynku galwanizerni oraz budynku montażowego.

Fot. 1. Widok ogólny Przedsiębiorstwa

Fot. 2. Tarcza numerowa do aparatu telefonicznego

Po zrealizowaniu przedsięwzięcia inwestycyjnych oraz przeprowadzeniu adaptacji i zagospodarowania podstawowych hal produkcyjnych montażu, obróbki powierzchniowej i obróbki mechanicznej unikalnymi i kosztownymi urządzeniami i obrabiarkami specjalnego przeznaczenia, pochodzącymi głównie z importu (ZSRR, Szwajcarii i NRF) - w 1959 roku uruchomiono pierwszą partię informacyjnych zegarków 1000 sztuk zmontowanych wyłącznie z części własnych.

Zegarki te stanowiły jednocześnie pierwszą partię krajowego zegarka naręcznego.

W roku 1971 uruchomiono produkcję tarcz numerowych do aparatów telefonicznych krajowych i eksportowanych oraz produkcję wkładów włókienniczych.

Fot. 3. Przystawka balansowa

Ograniczenie produkcji zegarków w latach 1962-68 w związku z nasyconieniem rynku zegarkami pochodzącymi z importu spowodowało, że produkcja ta została zaniechana w 1969 roku. Decyzja ta zapoczątkowała dalsze zmiany produkcyjne w Zakładzie.

Nowo przyjęty profil produkcyjny przewidywał uruchomienie i rozpoczęcie produkcji antyimportowej i eksportowej dokładnych elementów automatyki - przy założeniu utrzymania i rozwoju produkcji pozostałych głównych asortymentów.

W latach następnych, po przeprowadzeniu częściowej adaptacji pomieszczeń produkcyjnych, zakupieniu dalszego majątku trwałego i zwiększeniu ilości załogi - na dotychczasowej powierzchni uruchomiono produkcję następujących wyrobów:

1964 r.

- przekładnie do urządzeń automatyki, przystawki balansowe w 6 odmianach, mające zastosowanie jako regulatory balansowe w zegarach samochodowych z naciskiem elektromagnetycznym oraz licznikach godzin pracy, zegarach do tachografu, zegarach bateryjnych, zegarach do sterowania, dwutaryfowych licznikach energii elektrycznej, itp;
- mechanizmy manometrów przeznaczonych do ciśnieniomierzy różnych typów i grup ciśnienia dla odbiorców krajowych oraz na eksport według dokumentacji firmy NRF;
- wałki giętkie do motocykli;

1966 r.

- mechanizm posuwu taśmy rejestratora;

1967 r.

- licznik do magnetofonu "Grundig", przeznaczony jako wskaźnik zapisu na taśmę w magnetofonach;

- czytnik fotoelektryczny FC-11.

Lata te kończą etap stałego przeprofilowywania produkcji wyrobów, zespołów niezbyt stabilnych, kooperacyjnych. Rozpoczynają jednocześnie okres docelowego profilowania i rozwoju Zakładu.

Dynamicznie rozwijająca się w tym okresie nowa dziedzina - informatyka postawiła przed polskim przemysłem nowe zadanie produkcji nie tylko jednostek centralnych maszyn cyfrowych, lecz również urządzeń wejściowych i wyjściowych informacji, zwanych powszechnie urządzeniami peryferyjnymi. Urządzenia te są niekiedy obszerną mechaniką precyzyjną i elektromechaniką.

Z grupy tych urządzeń, w programie zadań gospodarczych Zakładu na lata 1966-70 przewidziano rozpoczęcie produkcji czytników i dziurkarek taśmy papierowej oraz drukarek wierszowych. Rozpoczęcie tej produkcji w Zakładzie, który dotychczas był producentem drobnych mechanizmów precyzyjnych wprowadziło dalsze zasadnicze zmiany i postawiło przed przedsiębiorstwem szereg trudnych problemów natury organizacyjnej, technicznej i inwestycyjnej, gdyż w produkcji tego typu wyrobów w kraju nie było dotychczas tradycji.

Produkcja wyrobów charakteryzuje się wysokimi kosztami, wysokimi wymaganiami eksploatacyjnymi i niezawodnymi wymagała zorganizowania odpowiedniego zaplecza technicznego oraz bazy do wiadczenia.

Dla tych m.in. celów w 1967 roku powołany został przy MERA - BŁONIE Zakład Doświadczalny, którego działalność ukierunkowana była przede wszystkim na wykonawstwo modeli, prototypów i serii próbnych urządzeń peryferyjnych do maszyn cyfrowych.

Niezależnie od własnych opracowań nowych konstrukcji w szerokim zakresie, współpracowano z Instytutem Maszyn Matematycznych, politechnikami Warszawską i Poznańską, Instytutem Mechaniki Precyzyjnej itp.

Sukcesywne wprowadzanie do produkcji nowych wyrobów wymagało dokonania wymiany dotychczasowego parku maszynowego, aparatury kontrolno-pomiarowej i innych urządzeń. Zamiast obrabiarek dotychczas stosowanych należało wprowadzić maszyny o wysokich parametrach eksploatacyjnych.

Całkowite zmiany uległy stosowane procesy technologiczne.

Wysoka precyzja produkcji, niezawodność, wysokie wymagania, odmienny jej charakter zarówno w zakresie montażu, jak i obróbki mechanicznej wymagały szybkiego przekwalifikowania i przyuczenia do nowych specjalizacji prawie całej dotychczasowej załogi. Powstała konieczność stworzenia możliwości podnoszenia kwalifikacji w przyzakładowej szkole zawodowej oraz na kursach wewnątrz Zakładu. Należało również zapewnić odpowiednią ilość mieszkań dla pracowników, jako podstawowego warunku naboru.

Uruchomienie nowych wyrobów, wielokrotnie przy zastosowaniu własnej dokumentacji technicznej, nastąpiło równoległe z kontynuowaniem produkcji dotychczasowych wyrobów "na ruchu", bez jakichkolwiek przerw w produkcji i przy bardzo wysokim corocznym wzroście wartości produkcji.

Produkcję urządzeń peryferyjnych rozpoczęto w 1967 r. uruchamiając czytnik fotoelektryczny FC-11. W 1968 r. Zakład rozpoczął produkcję dalszych wyrobów takich jak:

- mechanizm drukujący do drukarki wierszowej 666/V3 na podstawie zakupionej licencji,

- czytnik taśmy RG-3,

- dziurkarka taśmy D-102.

Uruchomienie tej produkcji przyniosło widoczne efekty, gdyż już w 1970 r. urządzenia peryferyjne stanowiły 20% całej produkcji Zakładu. W 1970 roku uruchomiono nowy wyrób z grupy urządzeń peryferyjnych - czytnik taśmy CT-300.

Zasadniczy przełom w historii Przedsiębiorstwa nastąpił w obecnej piątce lat. Zadania produkcyjne i gospodarcze Zakładu, ujęte w planie tej piątki charakteryzują się głównie następującymi cechami:

- niespotykaną w historii Przedsiębiorstwa dynamikę rozwoju, wyrażającą się m. in. około 15-krotnym wzrostem eksportu, 6-krotnym wzrostem produkcji, rozbudową i modernizacją Zakładu oraz powolnym wzrostem zatrudnienia;
- dalszym stopniowym wyprowadzaniem z Zakładu dotychczasowej produkcji wyrobów przy jednoczesnym uruchamianiu produkcji nowej;
- dynamicznym wzrostem wydajności pracy na bazie postępu techniczno-organizacyjnego;
- stałym podnoszeniem jakości produkowanych wyrobów;
- ciągłym poprawom warunków socjalnych i bytowych załogi.

Pierwszy okres realizacji tych trudnych zadań, przypadający na lata 1971-74, zamyka się pomyślnym bilansem.

Jednym z ważnych elementów, dzięki któremu omówione wyżej zadania mogły stać się realne, jest realizacja "Programu rozbudowy i modernizacji Zakładu".

W latach 1972-74. w ramach tego programu, wykonano następujące przedsięwzięcia inwestycyjne - budowlane:

- wybudowano i oddano do użytku budynek zaplecza technicznego wraz z częścią socjalną,
- wybudowano i oddano do użytku hale montażowe z pomieszczeniami socjalnymi,
- budynek magazynowy,
- zwiększono powierzchnię produkcyjnych wydziałów pomocniczych poprzez rozbudowę,
- poddano modernizacji wiele pomieszczeń produkcyjnych i pomocniczych,
- oddano do użytku dwa nowe Oddziały Zamiejscowe w Siedlcach i Zambrowie,
- w ramach wymiany parku maszynowego zakupiono dużą ilość nowych specjalistycznych maszyn oraz aparatury kontrolno - pomiarowej i urządzeń.

W budowie znajduje się budynek dla Technikum i Zasadniczej Szkoły Zawodowej, budynek warsztatów szkolnych oraz budynek magazynu centralnego.

Do pomocy w realizacji wymienionych przedsięwzięć oraz innych wykonywanych w powstałych latach obecnej 5-letki była pomoc finansowa otrzymana z Międzynarodowego Banku Inwestycyjnego państw RWP (ze względu na eksport naszych wyrobów do wszystkich państw członkowskich).

Zrealizowane zadania inwestycyjne oraz zaprzestanie produkcji wyrobów tradycyjnych (z wyjątkiem dwóch, tj. tarczy telefonicznej i przystawki balansowej), powołanie i organizacyjno-techniczne przygotowania do podjęcia produkcji w dwóch Oddziałach Zamiejscowych umożliwiły dokonanie już w obecnym roku częściowego przemieszczenia poszczególnych gniazd, oddziałów produkcyjnych oraz zdecydowanie, w stosunku do poprzednich lat, poprawę warunków pracy i warunków socjalnych załogi.

Z omówionych wyżej kierunków rozbudowy i modernizacji Przedsiębiorstwa wynika, że rozwój urządzeń peryferyjnych w MERA-BŁONIE odbywał się w 2 etapach. W pierwszym etapie wykorzystano powierzchnię produkcyjną uzyskaną po przekazaniu produkcji niektórych wyrobów do innych zakładów, w drugim dokonano modernizacji i rozbudowy inwestycyjnej tej powierzchni.

W drugim etapie, równoległe ze wzrostem zdolności produkcyjnych przedsiębiorstwa, wzrastała ilość asortymentu produkowanych wyrobów - już w ustalonej specjalizacji.

Fot. 5. Drukarka DZM-180 z układem alfabetycznym (cyrylic)

Dla zapewnienia jej rynków zbytu, w latach 1971-74 prowadzono dalsze prace w zakresie nowych opracowań konstrukcyjnych, dorównujących poziomem technicznym standardowi światowemu oraz prace modernizacyjne.

W minionych czterech latach uruchomiono m.in. produkcję następujących wyrobów:

- drukarki wierszowej DW-21,
- fotoelektrycznego czytnika taśmy CT-2000,
- fotoelektrycznego czytnika taśmy CTK-50,

Fot. 6. Drukarka wierszowa DW-150

- drukarki wierszowej DW-3,
- drukarki DZM-180,
- rozwijacza taśmy, zwijacza taśmy jako urządzenia pomocniczych do taśm perforowanych,
- drukarki wierszowej o średniej szybkości drukowania DW-150/600,
- dziurkarki taśmy i kart obrzeź nie perforowanych DTK-50.

Czysto profilu produkcyjnego oraz wzrost zapotrzebowania na urządzenia peryferyjne miały zasadniczy wpływ na wzrost sprzedaży ogółem w latach 1971-74.

W bieżącym roku, w stosunku do roku 1970, Zakład osiągnął 4-krotny wzrost produkcji i ponad 10-krotny wzrost eksportu. Urządzenia peryferyjne stanowią już około 90% całej produkcji, natomiast około 70% całej produkcji Przedsiębiorstwa to produkcja eksportowa.

Kształtowanie się procentowego udziału produkcji urządzeń peryferyjnych do produkcji ogółem w latach 1971-74 przedstawiają poniższe dane:

w 1971 r. - 56,9%; w 1972 r. - 70,1%; w 1973 r. - 80,8%; w 1974 r. - 88,0%

W latach 1975-76 prace w zakresie technicznego przygotowania produkcji będą zmierzały do rozszerzenia produkcji uruchomionych wyrobów, wprowadzenie nowych rozwiązań technicznych.

nicznych do wyrobów uruchomionych - mających na celu podniesienie jakości, niezawodności wyrobów oraz efektywności ekonomicznej produkcji, wprowadzenie rozwiązań technicznych poszerzających skalę zastosowań urządzeń produkowanych, itp. Zasadniczy udział w rozwoju strony technicznej tych zadań miał nowo powołany Oddział Badawczo-Rozwojowy Urzędu Informatyki przy MERA-BŁONIE.

Kontynuowana będzie współpraca z krajowymi ośrodkami naukowo-badawczymi.

W kontaktach z przodującymi firmami zagranicznymi preferowana będzie współpraca naukowo-techniczna i kooperacja produkcyjna.

Zadania perspektywiczne w stosunku do pierwotnych decyzji przewidują nieznaczne zmiany. Osiągnięcia z rozbudowy zdolności produkcyjnej pod koniec 1975 r. wykorzystana do produkcji tylko drukarek nie zaspokoiła stale wzrastających potrzeb, wynikających z szybkiego rozwoju urządzeń informatyki.

W związku z tym w najbliższym czasie nastąpi przekazanie produkcji czytników do innych zakładów, podobnie jak w poprzednich latach przekazano produkcję dziurkarek do filii MERA-BŁONIE w Zabrze, która obecnie stała się samodzielnym zakładem.

Stała modernizacja oraz rozszerzanie asortymentu drukarek w związku z zapotrzebowaniem odbiorców wymaga będzie:

- wzrostu o 100% zdolności produkcyjnej Zakładu w stosunku do wielkości osigniętych na koniec 1975 r. Wzrost tej zdolności uzyska się poprzez dalszą rozbudowę zakładu macierzystego i oddziałów zamiejscowych;
- dalszej rozbudowy zaplecza technicznego, szczególnie w celu nadania za potrzebami krajów wysoko rozwiniętych;
- dalszego rozwoju technologii decydującej o nowoczesności i jakości wyrobów z jednoczesnym uzupełnieniem wyposażenia poszczególnych wydziałów produkcyjnych i pomocniczych w nowoczesne maszyny i urządzenia;
- zapewnienia wysoko wykwalifikowanej kadry pracowników dzięki szkoleniu zewnętrznemu i wewnętrznemu;
- opracowania oraz wdrożenia jednego z systemów komputerowych lub minikomputerowych, przy zastosowaniu określonej specjalizacji zastosowanej.

Oddziały Zamiejscowe

Dynamiczny rozwój produkcji urządzeń peryferyjnych do maszyn cyfrowych zapoczątkowany w latach siedemdziesiątych, perspektywy rozwoju produkcji tych wyrobów w latach następnych oraz konieczność kontynuowania produkcji niektórych wyrobów z grupy urządzeń tradycyjnych wysunęły konieczność dalszego rozwoju zdolności produkcyjnych Zakładu. W związku z tym powołano w 1969 r. Oddział Zamiejscowy, zlokalizowany w Zambrowie, a w 1973 r. Oddział Zamiejscowy zlokalizowany w Siedlcach.

Oddział Zamiejscowy w Zambrowie

Rozpoczęcie produkcji w Oddziale w Zambrowie zostało poprzedzone adaptacją przebiegu budynku, dobudowaniem nowej hali produkcyjnej wraz z pomieszczeniami pomocniczymi, towarzyszącymi oraz zakupem maszyn i urządzeń. Realizację inwestycji rozpoczęto w 1969 r. W końcu roku 1970 przekazano do użytku adaptowany budynek, natomiast pozostałe obiekty w kwietniu 1971 r.

Zagospodarowywanie powierzchni produkcyjnych oraz uruchomienie produkcji w Oddziale nastąpiło etapowo. Zgodnie z docelowymi założeniami projektowo-technologicznymi w styczniu 1971 r. uruchomiono produkcję pierwszej partii czujników do termostatu - po uprzednim przeszkoleniu pracowników w zakładzie macierzystym.

Pełne przejście produkcji termostatów do samochodu "Fiat 125p" oraz samochodu "Fiat 124" na eksport do ZSRR nastąpiło w marcu 1971 r.

Tworzenie tego rodzaju zakładu w środowisku bez właściwych tradycji przemysłowych narażało niejednokrotnie wiele problemów wymagających sukcesywnego ich rozwiązywania.

Do problemów tych należały między innymi zaliczyć rozszerzenie zakresu prac z początkowej obróbki mechanicznej o dalsze fazy procesu produkcyjnego, takie jak obróbka powierzchniowa, konserwacja oraz obsługa narzędziowa i remontowa, a także rozszerzenie obsługi technologicznej od początkowego wykonywania prac w zakładzie macierzystego do samodzielnych prac technologicznych.

Wiele tego typu problemów zostało rozwiązanych pomysłowo w Oddziale w Zambrowie, czego dowodem jest prawidłowa realizacja założonych planów produkcyjnych.

Ze względu na rezerwy powierzchni produkcyjnej w roku 1972 i latach następujących Oddział przeniósł z zakładu macierzystego produkcję poszczególnych zespołów i podzespołów do urządzeń peryferyjnych, co pozwoliło na znaczne przekroczenie założonych w planie wartości produkcji.

Oddział Zamiejscowy w Siedlcach

Działalność produkcyjną Oddział Zamiejscowy w Siedlcach rozpoczął w IV kwartale 1972 r. i I kwartale 1973 r., w części budynku o powierzchni około 300 m², wydzielonego od Zarządu Budynków Mieszkalnych, w którym poprzednio mieściły się warsztaty szkoły zawodowej. Lokalizacja Oddziału w tym budynku była lokalizacją przejściową.

W III kwartale 1972 r. rozpoczęto w Siedlcach budowę nowego zakładu a uwzględnieniem hali produkcyjnej, pomieszczeń socjalnych, administracyjnych oraz powierzchni pomocniczych. Oddanie do użytku hali produkcyjnej wraz z zapleczem administracyjno-socjalnym nastąpiło w I kwartale br. W budowie znajduje się budynek galwanizerni oraz pomieszczenia magazynowe i stołówka.

Oddział w Siedlcach wykonuje głównie produkcję detali do urządzeń peryferyjnych. Obecnie do Oddziału przekazywana jest produkcja tarczy telefonicznej.